

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Quæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

De Lege Externa

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 80376800

58 An, cessante causa priuilegij, cesset priuilegium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39888

Q V A E S T I O LVIII.

An cessante causa Privilegij, cesset Privilegium.

C A S V S.

EPISCOPVS Albanensis, accepto mandato ad dispensandum cum Titio in irregularitate, propter Parentum paupertatem; illum ad ordines dispensavit. Antequam tamen Titius Ordines suscipere, eius Parentes, per obitum cuiusdam Consanguinei, pinguem hæreditatem adepti sunt; postquam, ipse Ordines suscepit. Quæritur; Vtrum eos licitè suscepit.

S V M M A R I V M.

- 2 Cessante causa finali dispensationis, cessat dispensatio.
- 3 Aliquando tamen non cessat.
- 4 Videtur cessare, quando ad effectum ultimum perducta non est.
- 5 In iure, gratia reuocatur, cessante causa.
- 6 Consetur concessa, sub tacita conditione, si causa subsistat.
- 7 Etiam lex cessat, cessante causa.
- 8 Et dispensatio ad carnes comedendas, cessante infirmitate.
- 9 Duo dantur genera obligationum.
- 10 Et duo genera causarum ad dispensandum.
- 11 Dispensatio ad Ordines, ob paupertatem, non cessavit, etiam cessante paupertate.
- 12 Tota causa, erat tunc, cum fuit concessa dispensatio.
- 13 Causa temporalis, potest esse sufficiens ad dispensationem perpetuam.
- 14 Dispensatio, est species quadam donationis.
- 15 Alia est conditionata, alia absoluta.
- 16 Dispensatio ad matrimonium, ob paupertatem, cessante paupertate non amittitur.
- 17 Cessante causa, cessat dispensatio, quando causa est successiva.
- 18 Dispensatio absoluta, manet etiam eius causa cessante.
- 19 Cur facilius cesset privilegium, quam Lex.
- 20 Dispensatio concessa dependenter à causa futura, cessat causa cessante.
- 21 Dispensatus ad matrimonium, ob incontinentie periculum, aliud matrimonium inire potest.
- 22 Dispensationes absolute concessæ, non cessant, nisi reuocentur.
- 23 Quæ dispensatio, cessante causa, cesset.
- 24 Causa dispensationis, in dubio, presumitur non cessasse.
- 25 Usus dispensationis, ex circumstantiâ superueniente, impediri potest.

R A T I O N E S D V B I T A N D I.

Certum est primò; Cessare dispensationem, si cesset eius causa finalis, an-

antequam dispensatio sit integrè concessa, quia cessat intentio Concedentis; hic enim intendit dispensationem concedere solum ob illam causam, siue, si illa causa subsistat, & non aliter; ideoque dat mandatum ad dispensandum, solum sub conditione; si preces veritate nitantur. Vnde, si Pontifex committat Episcopo facultatem dispensandi Titium in irregularitate ad Ordines suscipiendos, propter paupertatem; sed interim, antequam Episcopus dispense, Titius ad pinguiorem fortunam veniat, Episcopus, illum dispensare amplius non potest quia paupertas, quæ erat iusta dispensandi causa, iam cessauit; Pontifex autem non concessit Episcopo facultatem dispensandi, etiam cessante iustà causà dispensationis; Non enim præsumitur, voluisse Episcopo facultatem dare ad id, quod ipse licitè præstare non poterat; Ipse autem licitè dispensare non poterat sine iustà causà. *Sanchez lib. 8. matr. d. 30. n. 8.*

3 Certum est secundò; Non cessare dispensationem, etiam si cesset eius causa finalis, postquam dispensatio est integrè concessa, & suum vltimum effectum adeptæ, quando eius effectus non habet tractum successiuum, sed est momentaneus. Si enim, tempore absolutionis ab excommunicatione, vel dispensationis ab irregularitate, aut Voto, aut aliquo impedimento dirimente, vel non dirimente, vera fuit causa allegata, etiam si postea cesset, non propterea cessat absolutio, vel dispensatio; Tum quia *ex reg. 73. de reg. iuris in 6.* factum legitimè, retractari non debet, licet casus postea eueniat, à quo non potuit inchoari.

R. P. Beati Lib. II.

Tum quia effectus iam consummatus, & completus, non pendet à causa concessionis; hæc enim ad eius solum productionem fuit necessaria, non verò ad eius conseruationem; Vnde, si quis centum donauit Amico, ob paupertatem, in qua, tempore donationis degebat, quamuis postea Amicus ad pinguiorem fortunam veniat, non propterea cessat donatio; & si cum Irregulari dispenseur ad Ordines ob paupertatem, quamuis hic postea, ordinibus susceptis, diues fiat, non propterea cessat, nec cessare potest dispensatio, quia iam habuit suum effectum consummatum, & grauissima alias sequeretur inconuenientia, si cessaret; Si enim, cessante causà dispensationis in irregularitate ad omnes Ordines obtenta, cessaret dispensatio, postquam Dispensatus Subdiaconatum iam suscepit, ita ut ad vltiores Ordines ascendere non posset, ad rem nimis difficilem cogereur; esset enim iam ligatus, nec retrocedere valeret à statu assumpto. Idemque contingeret, si quis, obtenta dispensatione in Voto castitatis ob carnis tentationes, post contractum matrimonium, cessantibus tentationibus, Votum serueteneretur, quantum posset, debitum non petendo; vel enim discedere deberet ab Vxore cum maximo Filiorum detrimento; vel in matrimonio, sine magno salutis periculo, permanere non posset. *Sanchez num. 10. Bonac. disp. I. quest. 2. pun. 10. §. I. n. II.*

Difficultas ergo solum est, an cesset dispensatio, quando totaliter cessat eius causa finalis, antequam ad effectum vltimum perducta sit; vt accidit in casu

N n

pro-

proposito; in quo paupertas cessauit, antequam Titius Ordines sumeret. Et quidem, videtur cessasse, ita ut Titius, illa valide, ac licite uti non potuerit ad Ordines suscipiendos. Sanchez lib. 8. matrimonij. disp. 30. num. 14. plures referens, & Bonac. disp. 1. de legib. quest. 2. pun. 10. §. 1. num. 5.

Primò; Quia in cap. Generaliter 16. quest. 1. & in cap. Tua; de Cler. non resid. & cap. Abbas in fine de verbor. signific. reuocatur gratia, & priuilegium, cessante causa. Ergo ad durationem dispensationis, requiritur duratio causæ.

Secundò; Quia Superior, censetur semper velle dispensationem concedere solum sub tacita conditione, si causa permaneat; Sicut cum concedit mandatum dispensandi, illud semper sub hac conditione concedit (si preces veritate nitantur;) alioquin, si vellet dispensationem ad eum casum extendi, quo causa omnino cessaret, iniquus esset Dispensator; Vnde in L. Facto. ff. De vulgar. & pupill. subst. deciditur. Priuilegium Patri concessum substituendi alium Filio furioso, cessare, si Filius iterum ad mentem redeat, quamuis priuilegium, iam esset ad effectum deductum; quia, inquit textus: *Iniquum incipit fieri beneficium Principis, si adhuc id valere dicamus*; Auferret enim homini sanæ mentis, testamenti factionem. Cum ergo eodem modo, cessante causâ dispensationis, incipiat esse iniqua dispensatio, utpotè, quæ sine vllâ causâ hominem eximit à iure communi, vel naturali diuino, consequenter cessabit, quoad effectum, qui sine inconuenienti reuocabilis est; ut est in casu præsentis, promotio ad Ordines. Ne-

que enim credendum est, velle Dispensantem peccare, intendendo, ut dispensatio vim habeat, etiam dum est illicita, aut iniqua.

Tertiò; Quia, cessante causa legis, cessat lex, eiusque obligatio. Ergo à fortiori, cessante causâ dispensationis, cessabit dispensatio; facilius enim tollitur priuilegium, ac dispensatio, quod est ius extraordinarium, ac speciale, quam lex, quæ est ius commune. Si ergo ius commune cessat, cessante causa, ut omnes concedunt, à fortiori cessabit priuilegium, ac dispensatio; Hæc enim, non habet tantam firmitatem, faciliusque reuocari potest, quam ius commune.

Quartò; Quia dispensatio in esu carnis in Quadragesimâ, ob certam infirmitatem, cessat, cessante infirmitate, quæ fuit causa dispensationis; absurdum enim videtur, ut is, cum quo est dispensatum ob debilitatem dubiam, & quæ ex se, seclusâ dispensatione, non excusabat, carnes eodem modo comedere possit, quamuis perfectam sanitatem recuperauerit. Ergo eodem modo, dispensatio irregularitatis, cessante eius causâ, cessauit.

NOTABILIA.

Aduertendum est primò; cum Dispensatio, nihil sit aliud, quam exemptio à legis obligatione; duo dari genera obligationum: Aliquæ enim sunt veluti momentaneæ, & indiuisibiles, quia totæ simul, & per vnicum actum, integrè contrahuntur; ut obligationes
Voti,

Voti, irregularitatis, excommunicatio-
nis, & aliorum impedimentorum; Hæ
enim, per vnicum actum, totæ simul ac-
quiruntur. Aliquæ verò; sunt diuisibi-
les, & successiue, quia contrahuntur
per partes, vna post aliam; vt obligatio
ieiunij, officij, & aliæ similes; obliga-
tio enim ieiunandi, vel officium recitan-
di hodie, est diuersa ab obligatione ieu-
nandi, vel recitandi cras, & vna ponitur
successiue post aliam.

10 Aduertendum est secundò; Dari simi-
liter aliquas causas dispensandi, quæ in-
tegrè, & adæquatè existunt tunc, quan-
do conceditur dispensatio; vt, cum Pon-
tifex dispensat in Voto Castitatis ob car-
nis stimulos, vel in impedimento matri-
monij ob paupertatem, vel in pluralitate
beneficiorum, ob munus, quod quis
tunc gerit; In his enim casibus, adest in-
tegra causa dispensandi, quando dispen-
satio conceditur; Nam dispensatio in Vo-
to Castitatis, conceditur ob tentationem
præsentem, non ob præteritam, vel ob
futuram; Similiter, dispensatio in im-
pedimento matrimonij, conceditur ob
paupertatem, quæ de præsentem existit,
non ob illam, quæ fuit, aut erit. Ali-
quas verò dari, quæ non sunt totæ tunc,
cum conceditur dispensatio, sed partim
sunt de præsentem, partim de futuro; vt,
cum Pontifex dispensat in carniū come-
stione propter dubium infirmitatis, vel in
officij recitatione propter imminentes oc-
cupationes; in his enim casibus, causa
dispensationis, non integrè existit tunc,
cum conceditur dispensatio, sed succe-
dit, sicut succedit ipse vsus dispensatio-
nis. Nam Pontifex, hoc mense in offi-

cij recitatione dispensat propter occupa-
tiones huius mensis, nec propter istas,
dispensare potest pro mense sequenti, cum
occupationes huius mensis, parum deser-
uiant ad honestandam officij omissionem,
mense sequenti. His positis.

RESOLVTIO.

AD Casum Respondetur; Dispensa-
tionem Titio concessam ad Ordines
suscipiendos ob paupertatem, non ces-
sasse, quamuis cessauerit eius paupertas;
ideoque licitè Titium Ordines suscepisse.
*Suarez lib. 8. de legib. c. 30. num. 12. Sa-
las disp. 2. sect. 6. n. 67. Eman Sa, v. Gra-
tia, num. 6. Silvester v. Dispensatio quest.
6. Gutierrez lib. 1. cum quest. cap. 15. n. 22.
& lib. 2. num. 30. & alij apud Sanchez
lib. 8. disp. 30. n. 13.* qui hanc opinio-
nem affirmat esse probabilem, licet ipse
contrariam sequatur. *Menoch. de præ-
sumpt. lib. 4. præsumpt. 189. num. 197. &
alij communiter.*

Primò; Quia tota causa, ob quam
Titio fuit concessa dispensatio, erat tunc,
cum fuit ab Episcopo dispensatus; Tunc
enim verè erat pauper. Sed causa, tunc
fuit sufficiens ad valorem dispensationis,
vt suppono. Ergo, quamuis postea ces-
sauerit, adhuc fuit sufficiens, parum e-
nim refert, quod postea cessauerit, vel
non cessauerit. Nam dispensatio fuit
concessa ob paupertatem tunc existentem,
non ob futuram, vel ob eius perseveran-
tiam. Quamuis ergo non perseveraue-
rit paupertas, adhuc fuit valida dispensatio.

Secundò; Quia potest causa tempo-
ralis, esse sufficiens ad dispensationem

perpetuò, & absolutè concedendam, eamque honestare potest; Summus enim Pontifex, de facto, non solum in ijs, quæ sunt de iure humano, sed etiam in ijs, quæ sunt de iure diuino, ac naturali, absolutè, & in perpetuum aliquando dispensat; Vt, cum Virum aliquem Principem dispensat in Voto peregrinationis, vt negotium aliquod graue, ad Ecclesiæ statum pertinens, agat; vel, cum, propter incontinentiæ periculum, dispensat in Voto Castitatis. In hoc autem casu: dispensatio non pendet in conseruari à causà concessionis, ideoque ipsà etiam cessante non cessat.

14 Tertiò; Quia per dispensationem legitime factam, acquirit Dispensatus, ius vtendi re sibi donatà; Dispensatio enim est species quædam donationis. Sed ius semel per donationem quæsitum, non reuocatur per cessationem causæ, ob quam fuit facta donatio, vt per se patet. Ergo neque ius, semel per dispensationem quæsitum, reuocabitur per cessationem causæ, ob quam fuit concessa dispensatio. *Meno-chius lib. 4. presumpt. 189. num. 197. Gutierrez lococitato.*

15 Quartò; Quia, si dispensatio concessa Titio, cessasset, cessante paupertate, tolleretur communis distinctio dispensationis, in absolutam, & conditionatam; Omnes enim dispensationes essent conditionatæ; Nam dispensarent solum, quandiu causa duraret. Consequens autem videtur absurdum; Cur enim dari non possit etiam dispensatio absoluta, & nullius conditionis durationi alligata, cum non repugnet, dari causam temporalem, ac transeuntem, quæ sit sufficiens ad honestandam concessionem aliquam, & dispensationem etiam perpetuam. Dispensatio autem ab-

soluta, est illa, quæ ob causam semel positam, in perpetuum conceditur, & consequenter, quæ remanet etiam causà cessante.

Quintò; Quia, si Mulier, ob pauper- 16 tatem dispenseretur in impedimento consanguinitatis, & antequam matrimonium contrahatur fiat diues, non propterea amittit dispensationem, nec eius vsus, cum dispensatio, ei concessa non fuerit sub conditione, si paupertas toto tempore ante matrimonium perseuerauerit, sed absolutè; Vnde hoc à Contrahentibus non inuestigatur, essetque non leuis occasio scrupulorum, & aliorum inconuenientium, vt optimè notat *Garzias par. 6. de benef. cap. 2. n. 291.* Ergo etiam Titius, quamuis ante Ordinum susceptionem, ad pinguiorem fortunam venerit, non propterea amisit dispensationem, ac ius ad Ordines suscipiendos; alioquin dispensatio, non fuisset absoluta, sed conditionatæ; Imo non fuisset dispensatio, siue relaxatio irregularitatis, sed suspensio.

OBIECTIONVM SOLVTIO.

17 **N**Equè rationes in contrarium adductæ, nobis aduersantur; Hæ enim probant solum, cessare dispensationem, cessante causà, quando concessio dispensationis, requirit causam successiuam, ac ipsi dispensationi commensuratam quod nos non negamus. Vnde ad primam Respondetur; In *cap. Generaliter*; Concedit priuilegium immunitatis omnibus Ecclesiasticis, qui apud Ecclesias, vel Monasteria permanent non diuagantes. Hoc autem priuilegium, est conditionatum, & habet causam successiuam, scilicet permanentiam

nentiam in Ecclesijs, aut Monasterijs. Similiter *in cap. Tua*; conceditur Canoniceis, studiorum causâ, ut etiam in absentia, fructus præbendarum percipiant; quod privilegium, est similiter conditionatum, & habet causam successivam, scilicet assistentiam in studijs. Denique *in cap. Abbates*; conceditur Cœnobio S. Bertini, ut ex illo, Alciatenses Monachi, sibi eligant aliquem in Abbatem, quandiu observantia regularis ibi vigerit; quod privilegium, est etiam conditionatum, & dependens à viridi observantia, quæ est causa successiva.

18 Ad secundam, Negatur Antecedens, præter dispensationem enim conditionalem, admittenda est etiam absoluta, ut patet ex dictis. In huius autem concessione, intentio Concedentis est, ut dispensatus illâ utatur, etiam cessante causa, ob quam fuit concessa; Neque per hoc peccat Concedens, cum concedat ob causam legitimam, quam tamen non necesse est semper existere, quandiu durat dispensatio. Similiter neque utens dispensatione, peccat, quia utitur re sibi legitime concessâ; Privilegium autem substituendi alium Filio furioso, cessat, si Filius ad mentem redeat, quia ex subiectâ materia constat, fuisse conditionale, si videlicet Filius in furore usque ad mortem permaneat alioqui, ut rectè ibi dicitur, iniqua esset substitutio.

19 Ad tertiam Respondetur; Facilius quidem cessare posse privilegium, ac dispensationem, quam legem; Tum quia, illa facilius reuocari possunt à Principe; Tum quia, oriri potest aliqua circumstantia, quæ eorum usum impediat. Ex hoc tamen non sequitur, illa cessare debere ex

omni causâ, ex quâ cessat lex; Nam lex cessat, cessante eius causa finali adæquata, quia tunc redditur omnino inutilis, nec Subditos ad observantiam legis omnino inutilis obligare, æquum est. At dispensatio, ac privilegium, etiam cessante eorum causâ, sunt utilia Privilegiato, & aliunde Privilegiatus, ad eorum usum non obligatur.

Ad quartam, Negatur consequentia; 20 Cum enim dispensatio in esu carniû, concessa fuerit dependenter à causâ futura, non mirum, si, cessante tali causa, cesset. At dispensatio in irregularitate, fuit Titio absolutè concessâ ob pauperatatem præsentem, non verò ob eius persenerantiam in futurum. Hinc ergo fit, ut, etiam cessante paupertate, ipsa non cessaverit.

COROLLARIA.

Colligitur ex dictis primò; Eum, qui 21 ob incontinentiæ periculum, dispensationem obtinuit in Voto Castitatis, aut Religionis ad matrimonium contrahendum; primo matrimonio dissoluto, aliud matrimonium, etiam cessante incontinentiæ periculo, inire posse; Quia præsens in continentiæ periculum, videtur causa sufficiens ad absolutè dispensandum; alioqui non esset dispensatio, sed suspensio à Voti obligatione; Dispensatio autem semel absolutè obtenta, non cessat, etiam si cesset causa, ob quam fuit concessa, ut patet ex dictis. Idemque dicendum est de dispensatione semel legitime obtenta in aliquâ lege humanâ, vel diuinâ; ut in iuramentis; Nam hæc etiam, si sit absolutè concessa, cessante eius causâ, non cessat,

Nn 3 cum

cum ab illà non pendeat in conseruari, sed solum in fieri; Et hoc à fortiori ualeat, cum dispensatio obtinetur ab ipso Legislatore, uel eius Successore, aut Superiore; Nam hic, in propria lege, ualidè dispensare potest, etiam sine causà, ut patet ex dictis.

22. Secundò; Dispensationes absolute concessas, cessare non posse, ipso facto, sed indigere reuocatione ad hoc, ut cessent; Habent enim rationem donationis, quæ non cessat, nisi reuocetur. Imo aliqua ex ipsis, nec reuocatione cessare possunt; omnes enim illæ, quæ consistunt in remotione alicuius impedimenti, semel concessæ, reuocari non possunt, quia impedimentum per illas sublatum, redire amplius non potest; neque enim redire potest excommunicatio semel per absolutionem sublata neque irregularitas, aut Votum, sine uoluntate uouentis, ut docent *Menochius lib. 4. presump. 189. nu. 197. Suarez lib. 6. de legib. cap. 30. n. 4. Sanchez lib. 8. disp. 30. n. 10.*

23. Tertio; Dispensationem, quando eximit ab obligatione diuisibili, & successiua, & propter causam similiter diuisibilem, ac successiuam; cessante causà, cessare; quia eximit ab obligatione solum sub conditione, quandiu fuerit causa, & cum obligatio sit multiplex, multiplex etiam causa, ad illius exemptionem, requiritur, ut patet in Officij recitatione, quæ singulis diebus, nouam causam requirit, cum sit noua exemptio, nec præsens infirmitas, sit causa sufficiens concedendi per-

petuam dispensationem in ieiunio. *Suarez lib. 8. cap. 30. n. 18.*

Quartò; Cum dubitatur; An causa dispensationis conditionatæ, cessauerit; præsumi semper non cessasse, & consequenter dispensationem adhuc esse ualidam. Tum quia, possessio stat pro dispensatione, quam constat ualidè fuisse concessam. Tum quia, cessatio, in dubio, non præsumitur, nisi probetur, cum sit dubium facti. Tum demum, quia in dubio, an sit ualida dispensatio, iudicanda est ualida, eo quod in dubio, in fauorem ualoris actus, iudicandum sit, ut magis ualeat, quam pereat, ut habetur *cap. Abbate: de uerbor. signific. Sanchez lib. 8. disput. 21. num. 25.* Ergo à fortiori, de illius ualoris præsumendum est, si semel constitit de eius ualoris, & dubium postea suboriat, an, ob causæ cessationem, cessauerit, *Sanchez lib. 8. disput. 30. num. 9.*

Quintò; Quamuis dispensatio absolute concessa, non cesset, cessante eius causà; eius tamen usum impediri posse ex aliqua circumstantia superueniente, quæ eius usum reddat iniquum; Si enim usus iniquus est, licitus esse non potest. Tunc tamen, dispensatio non extinguitur, sed potius suspenditur, ac quasi sopitur; quia, remotà illa circumstantià, iterum eius dispensationis usus, est licitus. *Arg. cap. Abb. de uerbor. signific. Suarez lib. 8.*

c. 30. n. 22 Sanchez lib. 8. disput. 30. n. 17.

L A V S D E O.

I N.